

Seminarie Duurzame
Gebouwen

Energiebesparingen: Meten en evalueren

1 oktober 2021

De regelgeving met betrekking tot energiemeting en -boekhouding

Christophe Danlois
Leefmilieu Brussel
Departement technische installaties EPB & PLAGE

PRESENTATIE VAN DE SPREKER

De regelgeving met betrekking tot energiemeting en -boekhouding

Christophe DANLOIS (Leefmilieu Brussel)

Christophe Danlois werkt sinds 9 jaar bij Leefmilieu Brussel. Hij is verantwoordelijk voor de afdeling die de EPB-regelgeving met betrekking tot de technische installaties en de PLAGE-regelgeving beheert. Hij heeft ook al meer dan 20 jaar technische ervaring in het domein van HVAC-installaties, industriële procedés en waterbehandeling, als opstarter, projectbeheerder, onderhoudsbeheerder en manager.

Zijn presentatie schetst de reglementaire context van telling, verschaft u links om deze regelgevingen terug te vinden en uw kennis te verdiepen indien nodig.

Meer informatie:

<https://leefmilieu.brussels>

DOELSTELLINGEN VAN DE PRESENTATIE

Een overzicht hebben van:

- de regelgeving met betrekking tot energiemeting
- links om de informatie te vinden

PLAN VAN DE PRESENTATIE

- I. Kader en doelstellingen van de regelgeving
- II. Regelgeving EPB verwarming en klimaatregeling
- III. Overige regelgeving
- IV. Bent u betrokken?
- V. News
- VI. Te onthouden van de presentatie
- VII. Links

I. KADER EN DOELSTELLINGEN

- **Meting voor facturatie**
Verplicht voor de energieleveranciers sinds > 40 jaar en gedelegeerd aan de distributeurs

- **Energiemeting voor energetische verbeteringen**
Richtlijn 'energie-efficiëntie' 2018/2002/EU

I. KADER EN DOELSTELLINGEN

Doelstellingen van de regelgeving met betrekking tot energiemeting:

- **De gebruiker informeren over zijn energieverbruik**
- **Correct factureren**
- **De verbruikspunten identificeren**
- **Verbeteringsacties identificeren**
- **Het resultaat van de verbeteringen meten**
- **Het beheer over de installaties behouden**

Overschakelen van "het is een verplichting"

naar "het is een instrument voor beheer en verbetering"

I. KADER EN DOELSTELLINGEN

Het feit dat we over een teller of informatie over het energieverbruik beschikken, induceert niet systematisch een actie vanwege de consument.

→ De resultaten objectiveren: metingswijze

→ De resultaten voorstellen: boekhoudingsrapporten

→ Sensibiliseren: begeleiding

II. REGLEMENTERING EPB VERWARMING-KLIMAATREGELING

Huidig toepassingsgebied in Brussel:

- EPB Verwarming:
  - Verwarmingsketels en waterverwarmer
  - Vloeibare en gasvormige brandstoffen
  - Warmtegeleidende vloeistof = vloeibaar water
- EPB Klimaatregeling:
  - Compressiekoelinstallaties
  - Klim.systemen $> 12 \text{ kW}_{\text{koel.}}$

II. REGLEMENTERING EPB VERWARMING-KLIMAATREGELING

Technische voorschriften :

- De uitrusting moet als METER geïdentificeerd zijn

Voorbeelden:

- niet de circulatoren die geen debiet meten
  - Maar ok voor de elektriciteitsmeting van bepaalde frequentieregelaars
-
- Mogelijkheid van overbrenging van de gegevens NAAR DE METER
optie impuls, 4-20 mA, 0-10 V, modbus, TCP IP, enz.

II. REGLEMENTERING EPB VERWARMING-KLIMAATREGELING

Technische voorschriften:

- Geen andere technische voorschriften, maar aanbevelingen in de syllabussen:

Klimaatregeling EPB

→ Technische inhoud bestemd voor de opleidingsinstellingen

Technische module

HOOFDSTUK 6 METING/TELLING

II. REGLEMENTERING EPB VERWARMING-KLIMAATREGELING

Voorbeelden van aandachtspunten voor het kiezen van elektriciteitsmeters:

- Technische kenmerken: referentiespanning, max. toelaatbare stroomsterkte, nauwkeurigheidsklasse, fout in %, werkingsgebied...
- CE-markering en overeenstemming met de EN- of IEC-normen (bv. EN 50470-3)
- Referenties in bijlage MI-003 van richtlijn 2004/22/EG betreffende meetinstrumenten
- Plaatsinname en eenvoudige montage (DIN-rail...)
- Communicatie-opties: 4-20 mA, Modbus TCP/IP ...

II. REGLEMENTERING VERWARMING-KLIMAATREGELING

Meters op de ketels

$100 \text{ kW} < \Sigma P \text{ ketels}$ brandstofmeter

$\Sigma P \text{ ketels} \geq 500 \text{ kW}$ brandstofmeter + energiemeter

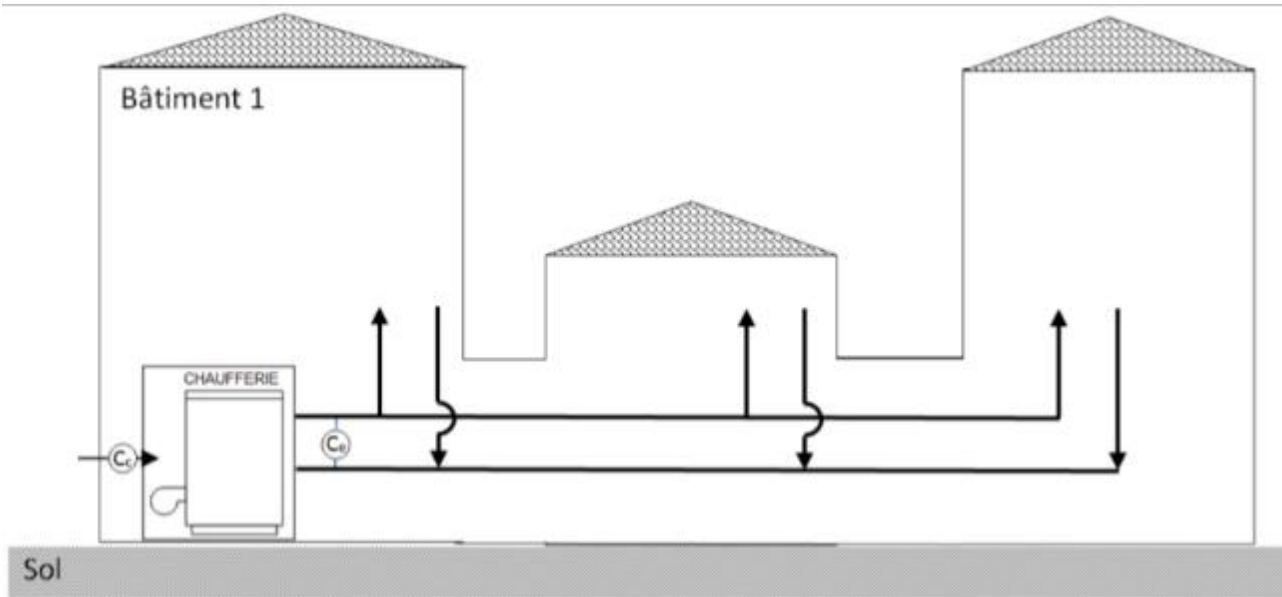

Bron: foto's van Leefmilieu Brussel

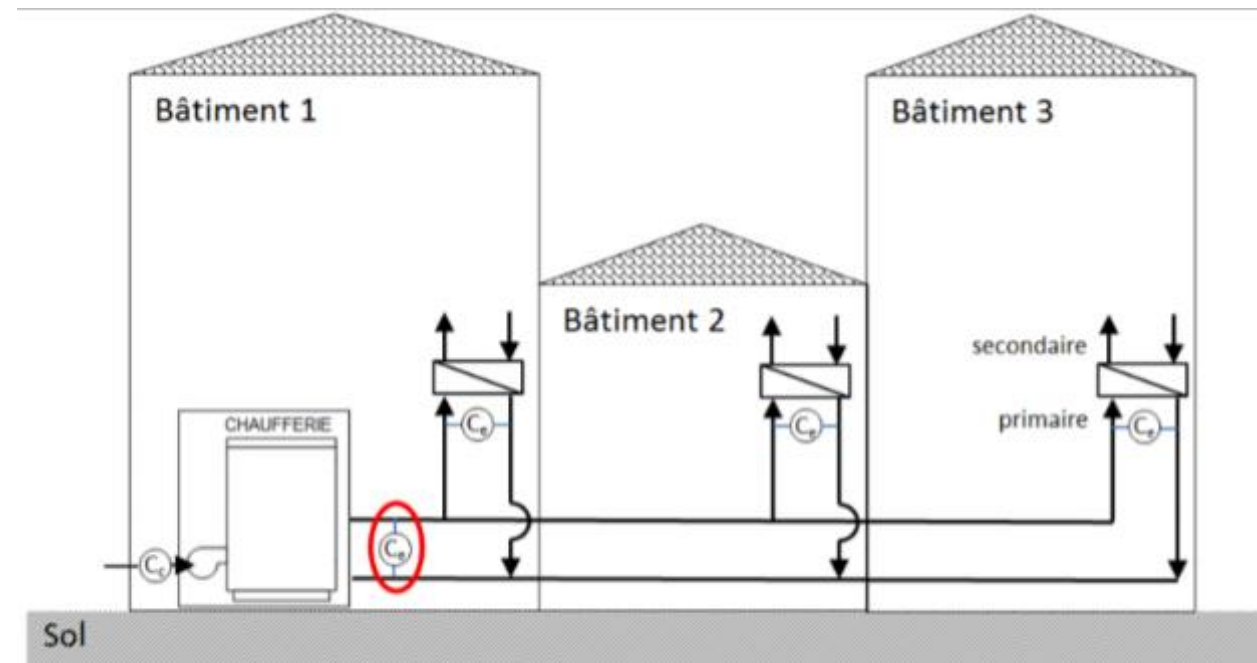

II. REGLEMENTERING VERWARMING-KLIMAATREGELING

Meting per gebouw

Bovengrondse doorgangen
→ 1 meter voor het geheel

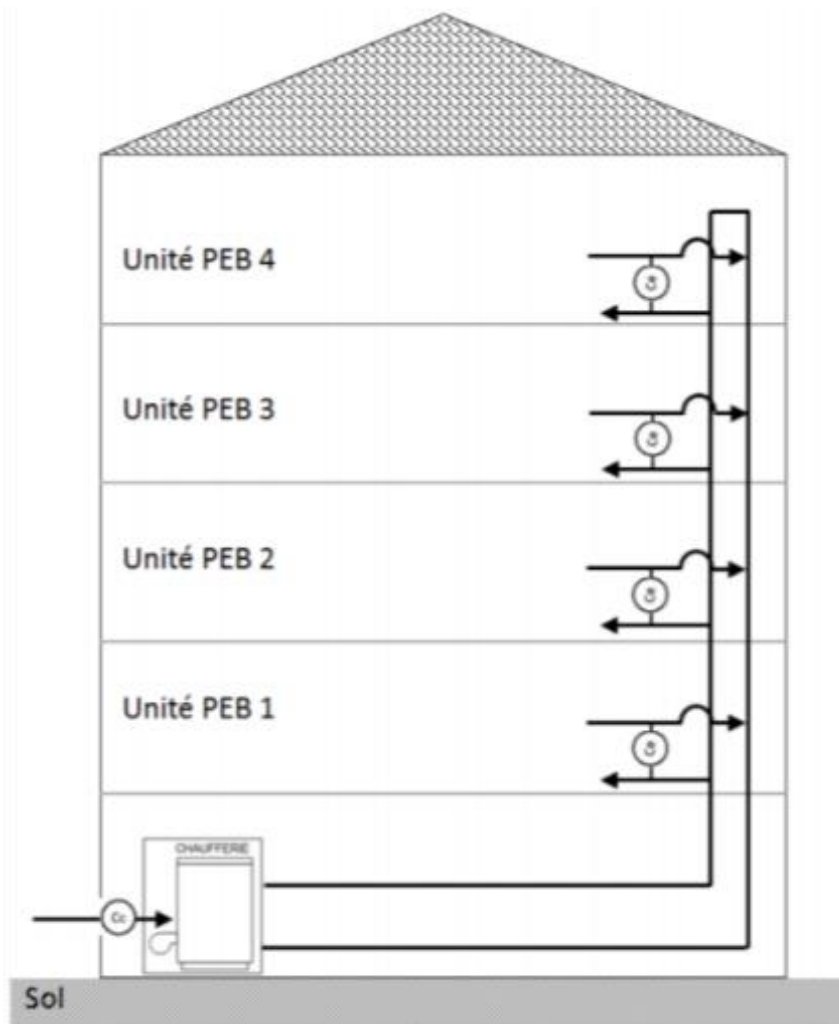
Geen bovengrondse doorgang
→ 1 meter per constructie

Bron afbeeldingen: syllabus "synthèse des compteurs"
van Leefmilieu Brussel

II. REGLEMENTERING VERWARMING-KLIMAATREGELING

Meting van de warmte die wordt overgebracht naar elke EPB-eenheid

Verwarmingswater :

Nieuw verdelingsnet → meters

Bestaand net → meters of verdelers

Uitzondering: bestaande vloerverwarming

Sanitair warm water :

volumetrische meters of thermische energiemeter

NIEUW !

Bron afbeeldingen: syllabus "synthèse des compteurs"
van Leefmilieu Brussel

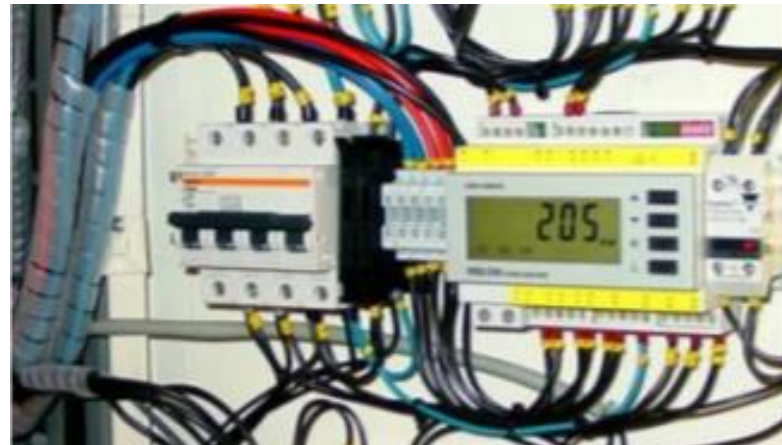
II. REGLEMENTERING VERWARMING-KLIMAATREGELING

Meting van de warmte die wordt overgebracht naar de SWW-productie

- Voor nieuwe verwarmingssystemen die na 01/01/2019 geïnstalleerd zijn
- waarvan de som van de nominale vermogens van de ketels ≥ 500 kW
- en die een gecentraliseerde SWW-productie omvatten

NIEUW !

Elektriciteitsmeters op de ventilatoren ≥ 10.000 m³/u

Bron: foto's van Leefmilieu Brussel

één meter per ventilator $\geq 10\ 000$ m³/u
of één meter voor alle ventilatoren

II. REGLEMENTERING EPB VERWARMING-KLIMAATREGELING

**Meer informatie, meer bepaald over de
uitzonderingen:**

La réglementation chauffage-climatisation PEB

→ Contenu technique à l'attention des professionnels et des propriétaires / gestionnaires de bâtiment(s)

Synthèse des compteurs

**à prévoir selon les réglementations chauffage et climatisation PEB et la fourniture d'énergie
en région de Bruxelles-Capitale**

Version Novembre 2019

Plus d'infos : www.bruxellesenvironnement.be

Bruxelles Environnement
Département installations techniques PEB et PLAGE

III. ANDERE REGLEMENTERINGEN

Welke andere reglementeringen voorzien eisen op het vlak van energiemeting in Brussel?

- Ordonnantie betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, die het volgende definieert:
  - de verplichtingen van Sibelga en van de leveranciersNamelijk
  - de plaatsing en de opname van de meterstanden op de toegangspunten van het net
  - De plaatsing van intelligente meters indien haalbaar op technisch en economisch vlak
  - de gegevens die aan de gebruikers van het net geleverd moeten worden
- Technisch reglement van Sibelga, dat in het bijzonder aanduidt welke stappen ondernomen moeten worden om de nauwkeurigheid van de metingen te waarborgen

III. ANDERE REGLEMENTERINGEN

De "tegenhanger" voor **GAS**

- Ordonnantie betreffende de organisatie van de gasmarkt
- Technisch reglement gas van Sibelga

NIEUW !

Voor warmtenetten, een NIEUWE Ordonnantie die het volgende definieert:

- De verplichtingen van de netbeheerders
- De informatie die aan de gebruikers van warmte geleverd moeten worden
- En dus de inhoud van het boekhoudingsrapport voor de gebruikers

III. ANDERE REGLEMENTERINGEN

De Huisvestingscode

- De aanwezigheid van individuele meters vermelden in de huurovereenkomst
- Geen elektriciteitsverbruik = onbewoonde woning

De reglementeringen **PLAGE** en **EPB-certificaat openbaar gebouw**

→ Baseren zich op de meterstanden van de voornoemde meters

De milieuvergunning en de regelgeving EPB-werkzaamheden kunnen andere meters voorzien:
voor warmtekrachtkoppeling, zonnepanelen...

Wat is het EPB-certificaat openbaar gebouw?

ENERGIEPRESTATIE CERTIFICAAT
Openbaar gebouw

Geldig tot : 23/12/2021
Nummer : PE200.12-0076
Opgesteld door : 0471032

GEBOUW
Turn en Taxis zafel, Havenlaan 86C, 1000 Brussel
Publieke organisatie(s): Leefmilieu Brussel

ENERGIEPRESTATIE

LAGE VERBRUIKER

A	77
B	77 - 190
C	191 - 304
D	305 - 418
E	419 - 532
F	533 - 646
G	646

B- GECERTIFIEERD JAAR: 2019
OPPERVLAKTE: 17.032 m²

AANBEVELINGEN

Om de energieleveringen van dit openbaar gebouw te verminderen, raad de certificeer aan om:

- Rond de validatie van verbruiksgegevens en submeteropstellingen van de CTR af
- Analyseer de resultaten van de optimalisatie van de regeling zodat prioriteit wordt gegeven aan de aanpassing en zodat een evenwicht tussen de warme en koude bijlagen kan vastgesteld worden
- Evalueer van het sensibiliseringsprogramma inzake 2014

HERNIEUWBARE ENERGIE

DIT GEBOUW HEEFT HERNIEUWBARE ENERGIE GEPRODUCEERD IN 2019

Dit zijn:

- Thermische zonnepanelen (X)
- Fotovoltaïsche panelen (✓)
- Warmtepomp (✓)
- Warmtekrachtkoppeling (X)

GROOT POTENTIEEL VOOR VERBETERING
Jaarlijkse primair energieverbruik per m²: 156 [kWh PE/m² jaar]

UITSTOOT VAN CO₂

25 kg CO₂/m² jaar, ofwel 440.800 kg eq CO₂/jaar voor het openbare gebouw.
In vergelijking met andere gebouwen van hetzelfde type is het:

WENIG (100%) VEEL (0%)

KOSTEN

10 €/m², ofwel 183.800 € voor het openbare gebouw (geraamd volgens de marktprijzen)

EVOLUTIE VAN DE VERBRUIKEN

Dit openbaar gebouw heeft in 2019 een energieprestatie bereikt die overeenkomt met klasse B-
ZEER GOED !

Gecertificeerd jaar	2017	2018	2019
Verbruik (kWh/m ² /jaar)	1,268	1,281	1,240
Overvloedig	80 %	79 %	81 %
Breukloos	20 %	22 %	19 %

Vanwaar komen deze cijfers ?
Alle indicatoren werden bekomen door meting van de jaarlijkse energieverbruiken van de overheidsorganisatie die op dit certificaat vermeld zijn. Deze metingen werden in functie van het klimaat genormaliseerd. Het jaarlijkse primair energieverbruik per m² is dan berekend door het genormaliseerde verbruik naar primair energie om te zetten, en door het bereikte resultaat door de gecertificeerde oppervlakte te delen.

Meer informatie over het EPB-certificaat openbaar gebouw ? <https://leefmilieu.brussels>

- Energieprestatie van de (delen van) gebouwen **gebruikt door publieke organisaties**, op basis van **het gemeten verbruik**
- Moet **uitgehangen** worden bij de ingang van ieder gebouw waarvan **> 250 m²** wordt gebruikt door publieke organisaties
- Moet ieder **jaar** hernieuwd worden
- Doelstellingen = voorbeeldfunctie en transparantie van de publieke sector

Wat is PLAGE ?

PLAGE = Plan voor Lokale Actie voor het Gebruik van Energie

Inwerkingtreding : 1 juli 2019

Gericht op : organisaties met een grote vastgoedportefeuille
in Brussel en overheidsinstanties

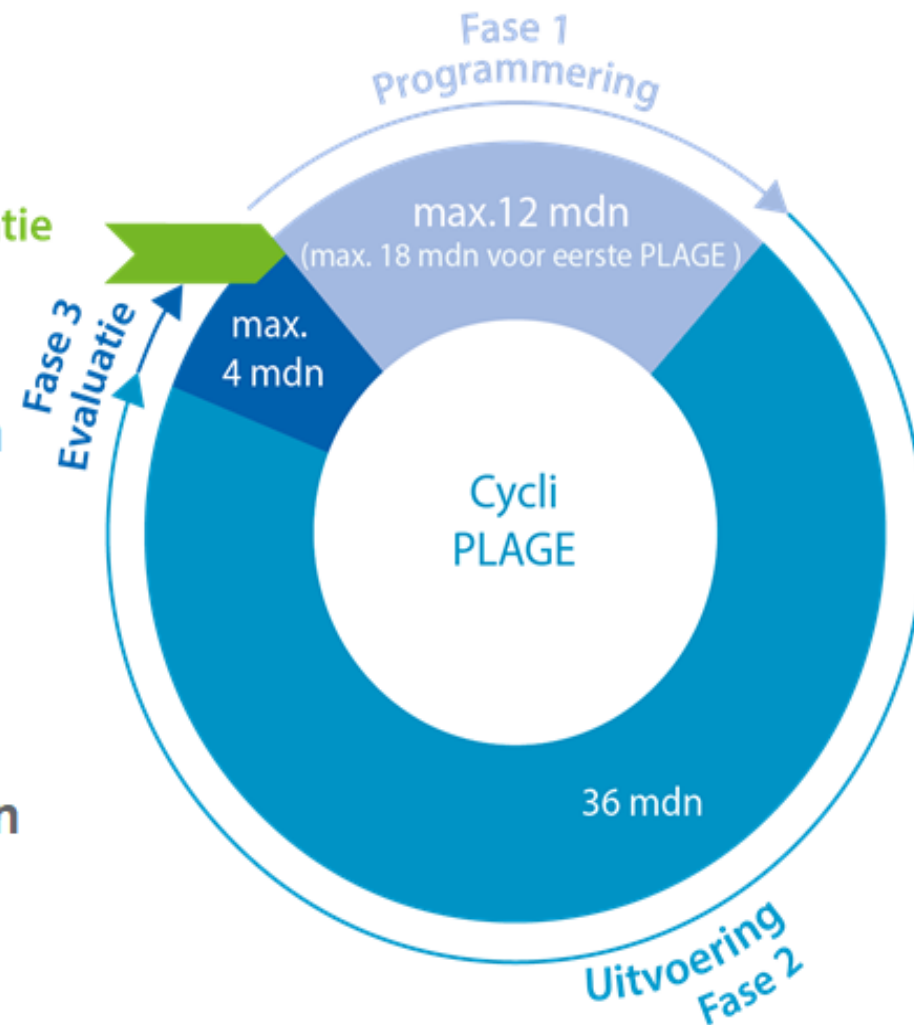
Betrokken personen : eigenaars en bewoners van deze vastgoedparken

Werking in cycli: identificatie, programmering, uitvoering, evaluatie

**Doelstelling: bereiken van een streefcijfer voor de vermindering van
het energieverbruik voor het gehele gebouwenbestand**

Doelstelling voor het eerste verplichte PLAGE: - 10%

**Fase 0
Identificatie**
max. 12
maanden

IV. BENT U BETROKKEN?

APERÇU

Reglementering	Toepassingsgebied	Wie is betrokken?
EPB Verwarming-klim.	Gas- en mazoutketels Waterverwarmer op gas Klimaatregeling en WP > 12 kW	Eigenaars Houders en aangevers van de milieuvergunning
Gas- en elektriciteitsdistributie	Leveringspunten van de gas- en elektriciteitsdistributienetten	Sibelga Leveranciers van gas en elektriciteit Gebruikers van de leveringspunten
Ordonnantie betreffende warmtenetten	Warmteverdeling aan verscheidene sites of gebouwen	Netbeheerders, producenten, warmteleveranciers en klanten
Huisvestingscode	Te huur gestelde woningen	Eigenaars-verhuurders

IV. BENT U BETROKKEN?

Reglementering	Toepassingsgebied	Wie is betrokken?
Milieuvergunning	Ingedeelde inrichtingen, meer bepaald ketels > 100 kW	Houders en aangevers van de milieuvergunning
EPB-werkzaamheden	Nieuwe gebouwen en grote renovaties	Opdrachtgevers Aanvrager van de stedenbouwkundige vergunning
PLAGE	Openbare gebouwen (> 250 m ²) en grote vastgoedparken (> 100 000 m ²)	Instellingen die deze gebouwen bezitten of bezetten
EPB-certificaat openbaar gebouw	Openbare gebouwen (of gebouwdelen) (> 250 m ²)	Openbare instellingen

V. NEWS

Binnenkort:

Software Meting

→ De verbruiken en energiewinsten objectiveren

Wijzigingsbesluit EPB-verwarming

→ Herformulering van meting + nieuwe uitzonderingen

→ Verbreding van het toepassingsgebied

VI. TE ONTHOUDEN VAN DE PRESENTATIE

- Verscheidene reglementeringen voorzien energiemeting en energieboekhouding
- Wil op Europees niveau
→ De eisen op het vlak van energiemetingen zullen in de toekomst waarschijnlijk uitgebreid worden
- Doelstellingen van de reglementeringen:
  - De gebruikers informeren over hun energieverbruik
  - De energiewinsten meten
- Informeren volstaat niet, begeleiding is noodzakelijk

VII. LINKS

- **Synthèse des compteurs chauffage-clim PEB**
https://environnement.brussels/sites/default/files/user_files/synthese_des_compteurs_20191203_fr.pdf
- **Ordonnanties elektriciteit en gas**
http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2001071901&table_name=wet
http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2004040150&table_name=wet
- **Technische reglementen Sibelga**
<https://www.sibelga.be/nl/aansluitingen-en-meters/reglementen-en-lastenboeken>
- **Huisvestingscode**
https://huisvesting.brussels/nl/wie-doet-wat/de-brusselse-huisvestingscode?set_language=nl
- **PLAGE**
<https://leefmilieu.brussels/themas/gebouwen-en-energie/verplichtingen/plage/een-plage-voor-grote-gebouwenparken>
- **EPB-certificaat openbaar gebouw**
<https://leefmilieu.brussels/themas/gebouwen-en-energie/verplichtingen/de-energieprestatie-van-gebouwen-epb/het-epb-certificaat-4>
- **EPB-werkzaamheden**
<https://leefmilieu.brussels/themas/gebouwen-en-energie/verplichtingen/de-energieprestatie-van-gebouwen-epb/bouwen-en-recoveren>
- **Milieuvergunning**
<https://leefmilieu.brussels/de-milieuvergunning>

CONTACT

Christophe DANLOIS

Functie: hoofd afdeling technische installaties EPB en
PLAGE van Leefmilieu Brussel

E-mail: cdanlois@environnement.brussels